

DICTAMEN TSCAT | COMISSIÓ DE SERVEIS SOCIALS BÀSICS

RENDA MÍNIMA D'INSERCIÓ: RESPOSTA INSUFICIENT

1. Introducció / Antecedents

El programa de Renda Mínima d'Inserció continua **pendent d'una reforma a fons** que permeti adequar els recursos i les respostes a la situació actual, marcada pels efectes d'una llarga i dura crisi. L'any 2011, quan ja era evident que les conseqüències les patien especialment les classes i els col·lectius més desafavorits, **es van endurir els requisits d'accés sense habilitar cap altre mecanisme** d'atenció a les necessitats de cada vegada més famílies que quedaven en situació de desemparament. Actualment l'accés és molt restrictiu fins i tot per als que compleixen els requisits i el Col·legi de Treball Social denunciem des de fa més de dos anys el **col·lapse del programa**, així com el fet que la normativa supediti la dotació del mateix a qüestions pressupostàries, negant així la seva condició de dret subjectiu.

2. Valoracions generals sobre la situació actual del programa de RMI

- 2.1. **COL·LAPSE** | Els professionals dels Serveis Socials Bàsics (SSB) ens sentim **col·lapsats per la realitat social** que ens envolta i el programa de RMI pateix també aquest problema, fins al punt que si no està més col·lapsat és perquè no donem a l'abast per sol·licitar totes les RMI que caldrien.
- 2.2. **PERFILS** | Reconeixem positivament l'ampliació de 12 mesos en els casos de persones que superen les 60 mensualitats (5 anys) i presenten situacions de pobresa extrema i/o problemàtiques socials i sanitàries que no permeten als perceptors la inserció laboral, però fem notar que hi ha persones amb discapacitats i/o trastorns mentals que no generen dret a cap tipus de pensió (contributiva o no contributiva) i que **no podran insertar-se laboralment o mantenir una feina**; aquestes persones requeriran la RMI més enllà dels 5 anys.
- 2.3. **LENTITUD** | El **termini de resolució** de noves sol·licituds o de modificacions continua sent **molt lent**. El pagament de la prestació pot trigar fins a 6 mesos en casos de famílies sense ingressos.
- 2.4. **CANVI EN EL CÀLCUL** | Des de fa uns mesos, i sense haver-ho notificat formalment ni a les persones perceptores ni als professionals, a efectes de la RMI **computen ajuts que anteriorment no computaven** (com per exemple ajuts d'emergència de SSB, ajuts per al pagament del lloguer o prestacions per fill a càrrec). Aquest canvi **suposa una reducció del dret d'accés a la RMI** i ens ubica als professionals dels SSB en una posició incòmoda i equívoca, que ens planteja dubtes i dilemes.
- 2.5. **INCIDÈNCIES** | L'aplicatiu web del programa de RMI va ser modificat l'estiu de 2014 i el canvi ha comportat **múltiples incidències** que, a hores d'ara, encara no estan resoltes (setmanes sense poder-ne fer ús, sol·licituds no valorades, modificacions no actualitzades...).

3. Inserció laboral i interrupcions de la percepció

- 3.1. Les dues darreres convocatòries dels Plans d'Ocupació han funcionat per a persones perceptores de RMI prioritzant els perfils que el Departament de Benestar Social i Família va determinar de major fragilitat: famílies monoparentals i nombroses, i aturats de llarga durada amb dificultats d'inserció i menors a càrrec. El número de contractes a través d'aquests plans és, però, **molt insuficient**.
- 3.2. Quan una persona beneficiària de la RMI surt del programa, el fet de tornar a percebre la RMI està subjecte al compliment de tots els requisits, que inclouen la

consideració dels ingressos en els darrers 12 mesos; en cas de denegar-se, cal esperar 12 mesos per tornar a sol·licitar l'ajut. Per tant, la represa depèn de la feina que la persona hagi tingut (salari, durada del contracte, dret o no a prestacions de l'INEM, tipus de família) i, en el millor dels casos, si es compleixen els requisits la **represa del pagament pot trigar fins a 6 mesos**.

- 3.3. La restricció del dret a la RMI a causa del còmput dels ingressos procedents de salaris/pensions i ara, també, d'altres ajuts que pugui percebre qualsevol dels membres de la unitat familiar (ajuts d'emergència, de lloguer, PFC...) **deixa fora del programa a moltíssimes persones**, fins i tot trobant-se sense ingressos en el moment de la sol·licitud, ja que se'ls denega per superar el límit d'ingressos en els darrers 12 mesos. En aquestes situacions resulta incoherent perquè la necessitat és flagrant.

4. Persones d'origen immigrant

- 4.1. Actualment, a l'hora de valorar una sol·licitud de RMI **el tracte és diferenciat** entre persones amb nacionalitat espanyola i persones d'origen immigrant, ja que als nacionals no se'ls exigeix la presentació del passaport i als immigrants sí, malgrat que en ambdós casos poden sortir del país i tornar-hi a entrar en les mateixes condicions.
- 4.2. A causa d'haver estat en situació d'atur, moltes persones immigrants no han pogut renovar el permís de residència i treball i s'han quedat en situació irregular, de manera que **han perdut drets adquirits** durant un mínim de 3-4 anys i tornen a trobar-se amb moltes dificultats per a la inserció laboral i l'autonomia econòmica. Aquestes persones no tenen dret a la RMI.

5. Propostes del Col·legi de Treball Social

- 5.1. La Comissió de Serveis Socials Bàsics fem una crida a **invertir en polítiques actives d'ocupació**, i no tant en polítiques assistencials, parcials, insuficients i que impliquen una relació de dependència/exigència envers uns Serveis Socials Bàsics cada cop més limitats i col·lapsats. En aquest sentit, demanem que puguin ampliar-se els Plans d'Ocupació –tant els adreçats a perceptors de RMI com els dirigits al conjunt de la població–, però **específicament als col·lectius amb més dificultats d'inserció laboral** (majors de 45 anys, persones soles, nuclis familiars formats per membres adults tots en atur, persones sense dret a prestacions de l'INEM pel fet de ser autònoms).
- 5.2. Posem en valor els **serveis de formació i ocupació locals**, que no són de competència municipal i estan subjectes a subvencions de la Generalitat. Quan els professionals finalitzen contractes sense saber si la tasca tindrà continuïtat, els serveis queden a mínims o fins i tot es tanquen. Per poder desenvolupar les polítiques actives **cal garantir els programes i recursos** econòmics, materials i humans dels serveis locals d'ocupació. La prioritat no ha de ser la RMI, sinó generar feina i reactivar el mercat de treball.
- 5.3. Ens preocupa molt la situació en què es troben cada cop més persones perceptores de la Renda Activa d'Inserció que poden accedir a tres convocatòries com a màxim d'11 mesos amb 12 mesos entre cada període, ja que durant aquests lapsos de 12 mesos sense prestació de l'INEM **no està prevista cap atenció malgrat que continuïn en situació d'atur**. Actualment no està garantida la RMI i la resposta s'assumeix des dels SSB i la xarxa comunitària (família, entitats socials...), però caldria **revisar la prestació i fer-la compatible amb la RMI** per garantir una cobertura més continuada i digna. Així s'evitaria el patiment de tantes i tantes persones que, durant aquests 12 mesos, perceben ajuts dels SSB molt insuficients, que arriben tard i que generen deutes d'habitatge, risc de pèrdua d'habitatge, agreujament de situacions de salut física i mental, conflictes intrafamiliars...